

Abstrakt

Pohlavní výběr je považován za hlavní selekční tlak ovlivňující velikost živočichů a tím i evoluci pohlavního dimorfismu ve velikosti těla (SSD). Gekoni čeledi *Eublepharidae* neboli gekončiči jsou monofyletickou skupinou vykazující výraznou variabilitu ve směru SSD. Lze mezi nimi tedy nalézt jak druhy s většími samci, tak i druhy s většími samicemi. Též se předpokládalo, že se jednotlivé druhy liší v přítomnosti samčích soubojů a komplexitě samčího prekopulačního chování. Právě tato rozmanitost ve výskytu či absenci výrazných prvků samčího chování se mohla v minulosti výrazně podílet na současné podobě SSD u gekončičů. Tato práce je zaměřena na odhalení souvislostí mezi směrem SSD a přítomností či nepřítomností vibrace ocasem během námluv a soubojů s ostatními samci. Za pomoci behaviorálního testování bylo zjištěno, že samčí souboje jsou přítomny u všech zkoumaných druhů, a to i u těch, u kterých se předpokládalo jejich vymizení. U některých druhů byl odhalen výrazný sezónní vliv na samčí agresi, který by mohl mít souvislost se směrem SSD. Výskyt vibrace během námluv byl potvrzen u druhů s oběma směry pohlavního dimorfismu. Přítomnost vibrace v průběhu námluv je u gekončičů pravděpodobně ancestrální a zanikla během evoluce skupiny celkem čtyřikrát nezávisle na sobě, a to opět u linií s oběma směry SSD. Nebyla tedy nalezena žádná souvislost mezi směrem SSD a výskytem samčích soubojů či vibrace během námluv. Míra SSD u druhů této čeledi dobře odpovídá celkové velikosti těla podle tzv. Renschova pravidla - u větších druhů bývají větším pohlavím samci, zatímco u menších druhů jsou to samice. Jedinou výraznou odchylkou z jinak úzké závislosti samčí a samičí velikosti je jediný striktně arborikolní gekončič *Aeluroscalabotes felinus*.

Klíčová slova: *Eublepharidae*, gekončiči, pohlavní dimorfismus ve velikosti těla, samčí agrese, vibrace ocasem